POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 3 DIN

OBITELJ

BR. 33

1931

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: FILMSKA GLUMICA MARLENE DIETRICH. Foto Paramount.

UPOZORENJE PRETPLATNICIMA

Sve one, koji su postali pretplatnici „Obitelji" po kojem agentu ili akviziteru, upozorujemo, da je agent ovlašten podići pretplatu samo za jedno četvrtgodište, a ostala se pretplata mora uplaćivati ravno našoj upravi poštanskim čekom. Tko se pretplatio putem agenta, pa ne počne dobivati „Obitelj" u roku od 14 dana, molimo, da reklamira dopisnicom. Za pretplatnike, koji naš časopis dobivaju preko povjerenika, vrijedi sve kao i dosad.

— Halo, draga Ivko!... Jest, jest, ja sam to glavom. Čudiš se? E pa naravno! Nije te puna dva mjeseca i po nitko »gnjavio« na telefonu... Jest, davno je ono bilo, kad smo se zadnji put porazgovarale, či ni se 24. svibnja. Naredne nedjelje bilo je moje vjenčanje, o zatim smo Cvjetko i ja odmaglili u Veneciju, odakle smo hidroplanom došli u Trst i tu pričekali hrvatske hodočasnike, koji su putovali u Svetu Zemlju. Naravno, da smo im se pridružili i proveli nekoliko divnih dana u onim istočnim krajevima. No nikad ne ću oprostiti glavnom gospodinu uredniku, da mene i mog Cvjetka nije niti spomenuo u onom svom opisu cjelokupnog putovanja! One opise vrlo rado čitam i u duši obnavljam divne časove, koje smo na putu proživjeli, pa se veselim, da će sve to biti štampano u posebnoj knjizi, ali se svejedno srdim na njega... A zatim? Cvjetko i ja krenuli smo u Švicarsku i evo nas upravo ovaj čas natrag u našem malom domu... Večeras ti se nadam! Netom sam došla kući, mama mi je spomenula, da si je svaki dan pitala o našem povratku, o kojem ni ona nije ništa znala, i da si joj se pohvalila, da sutra putuješ u Pariz sa grupom naše drage »Obitelji«. Hahaha... Dodi, dodi svakako! Do viđenja! Žuri mi se! Cvjetko me već vuče za rukav, jer moramo još i kofere da raspremimo. Bog!

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

210. Nabava knjige. Želio bih kupiti knjigu »S ličkih vrleti«, što ju je napisao Iv. Devčić, a koju je pred više godina izdalo Društvo Sv. Jeronima. Molim za obavijest, da li se može gdje ta knjiga dobiti. Možda bi je koji od cijenjenih čitatelja »Obitelji« htio prodati? Molim, da mi javi svoju adresu kao i cijenu knjige.

Josip Tonković, nadlugar, Sinac, p. Lešće ličko.

211. Stare marke. Imam raznih starih maraka iz raznih godina, bez poštanskog žiga i sa poštanskim žigom. Molim čitatelje, da bi mi izvoljeli javiti, gdje bih mogao te marke prodati. I. M.

212. Debljanje. Molim cijenjene čitatelje »Obitelji«, da mi savjetuju, ima li kakvo sredstvo za debljanje. Zdrava sam, ali sam ipak jako mršava. N.

213. Izmjenično potpomaganje. Htio bih da naučim njemački i to putem konverzacije. Ako mi netko u tome može pomoći, spreman sam, da ga za protuuslugu isto tako obučavam u francuskom jeziku. K.

ODGOVORI:

187. Ples. Na Vaše cij. pitanje stiglo je uredništvu više odgovora, koji zastupaju najrazličitija mišljenja. No svi se slažu uglavnom, da je ples kao i sve druge stvari sam u sebi nije ni dobar ni zao, nego ga takvim čine ljudi. Neki smatraju, da je ples nužna društvena potreba barem u velegradovima, gdje se ljudi ne poznadu; a to zato, jer je to jedan način sastajanja i upoznavanja mladih ljudi pod paskom starijih. Drugi smatraju ples prigodom, koja je u najviše slučajeva zla, jer na svaki ples dolaze ljudi sa svakojakim moralnim kvalitetima. Jedna Vam gospođa savjetuje, da Vam ne treba znati plesati, te da bez toga možete biti sretna i zadovoljna. Ona Vam to poručuje iz iskustva svoga i svojih prijateljica, a nadodaje, da ima kudikamo ljepših, zabavnijih i boljih »nedjeljnih« i svakodnevnih zabava od samoga plesa. Jedan gospodin Vam savjetuje, da se o tome porazgovorite s Vašim roditeljima i s Vašim duhovnikom, koji će, poznavajući prilike u Vašem mjestu i Vašoj okolini, Vaše prijatelje i Vašu narav, najbolje znati kazati, da li će ples biti na korist ili na štetu Vaše duševnosti, Vašeg odgoja i Vaše budućnosti. Žao nam je, da Vam sve te opsežne odgovore ne možemo dostaviti. Možda ćemo neke od njih iznijeti u »Obitelji« u obliku prerađenih članaka.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*

Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.

Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

27812

BROJ 33 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 16 KOLOVOZA 1931

ŽENA I GLAZBA

NAPISAO DR JOSIP ANDRIĆ

U građanskim je porodicama već nekom tradicijom uveden običaj, da k odgoju i inteligenciji kćeri spada i glazbena izobrazba. I dok je sinovima manje-više pušteno na volju, da luduju za športom, zanemarujući područja duševne kulture, kćeri je nabavljen glasovir, da uza nj proširi svoj duševni horizont na području one umjetnosti, koja je najčišći izražaj osjećajnoga života. Pustimo po strani, što majke često to shvaćaju posve formalno, kao stvar mode i uglađenosti, u kojoj ne će da im kćeri zaostanu za drugim obrazovanijim djevojkama, pa zavirimo malo dublje u suštinu stvari. U ženskom biću prevladava osjećajnost, a glazba je govor osjećaja. Zar nije dakle prirodno, da žena više naginje glazbi, da za nju pokazuje više potrebe i više razumijevanja? Nije slučaj, da je svetica, sv. Cecilija, zaštitnica glazbe, i nema ti divnijega sklada, nego li kada vidiš djevojku, gdje po klavijaturi glasovira prebire nježnim rukama izmamljujući iz njega divne zvukove glazbenih umjetničkih djela.

HRVATSKI SKLADATELJ IVAN ZAJC, čija se stota godišnjica rođenja navršila 3. kolovoza o. g.

Ne mora dakako glasovir biti jedini instrumenat namijenjen djevojačkom glazbenom obrazovanju, iako je najčešći i — rekao bih — obično najpraktičniji. Zar nije na primjer harfa nekako još srodnija ženskom biću? Posve je neobično vidjeti muškarca, da svira na harfi, kao što bi čudno bilo, kada bi djevojka svirala u klarinetu ili rog. Uz harfu i glasovir djevojci najviše odgovara još sviranje na violini, mandolini i uopće na glazbalima sa žicama.

Žena dakle ima po svojoj prirodi primarno mjesto u glazbi. Ali uza sve to dosad nije mogla da to svoje mjesto osigura u glazbenoj umjetnosti. Ističu se često doduše kao reproduktivne umjetnice-virtuoskinje i pjevačice, ali na stvaralačkom polju kao kompozitorke ne dolaze do jačega značenja. Zaista je to čudno. Danas imade u svjetskoj književnosti velikih spisateljica, kojih slava i značenje ne zaostaje za velikim piscima. Tu je Talijanka Grazia Deledda, od koje je nedavno u Knjižnici Dobrih Romana izašao roman »Golubovi i jastrebovi«, tu je Šveđanka Selma Lagerlöf, Norvežanka Sigrid Undset, koje su sve tri stekle najveće svjetsko priznanje, Nobelovu nagradu, a da i ne spominjemo drugih velikih suvremenih spisateljica. A eto na polju glazbene umjetnosti, koja je, gotovo bismo rekli, pravo područje žene, nema među ženama takvih stvaralačkih snažnih duhova. Katarina Smetana žena najvećeg češkoga komponiste, Klara Schumann, žena velikog njemačkoga skladatelja, slavna francuska pijanistkinja Selva Blanche, koja je prije šest-sedam godina koncertirala i u Zagrebu, i tolike druge žene stekle su slavu kao virtuoskinje na klaviru, druge opet kao guslačice i pjevačice, ali za kakve kompozitorke se jedva zna. Poljaci spominju Vandu Landovsku, Helenu Lopusku, Mariju Borkowiczównu, Irenu Bialkiewiczownu, Luciju Drege, Česi Lotu Starkovu-Beranovu, Florentinu Mallu, a mi Hrvati prerano umrlu Doru Pejačević i dvije redovnice s. Lujzu Kozinović i s. Mariju Tarziciju Fosić. Ima u njihovim djelima ljupkosti, finoće, topline i osjećajnosti, ali nema onog snažnog zamaha grandioznosti, koji bi njihova djela postavio na prva mjesta u stvaranju glazbene kulture. Zar nije čudno, da žena na području, koje je više nego ikoje njeno, ne može da stekne prvenstvo? Ne vjerujem, da će uvijek tako biti. A kako do toga doći, u to neka se prigodom ove Zajčeve stote godišnjice zamisle i naše majke, koje svoje kćeri daju učiti glazbu. Talenti su dani od Boga, ali su povjereni ljudima, u prvom redu majkama, koje mogu mnogo učiniti, da ne propadnu, nego da donesu dobrih plodova.

ČOVJEK U DRUŠTVENOM ŽIVOTU

NAPISAO JOSIP PREŠEČKI

Čovjek je društveno biće, te mu je određeno da živi u društvu. Ali ima nažalost ljudi, koji žive potpuno povučeno: niti polaze kakva društva, niti pomažu koga u radu i nastojanju, oni misle, da ne trebaju nikoga, pa stoga da se i ne trebaju ni s kime družiti. U ovakve pogrješke upadaju obično inteligentniji i bogatiji ljudi, a osobito oholi muškarci i žene. Takav život ne odgovara duhu našega vremena, u kojemu se jednomišljenici organiziraju, da ostvare svoje ideale, da osiguraju životne potrebe. Takav čovjek je ujedno i nazadnjak — nesuvremen čovjek.

U mladosti, tom proljeću života, dobi tihe lirike, zametne se u ljudskom srcu nježni pupoljak ljubavi, čeznuća i nastojanja. Tražiš srce, koje će se tvojoj ljubavi odazvati. Takva ćeš srca naći u drugovima pojedinih društava. Ne budeš li toj potrebi srca svoga dao oduška stupivši baš u koje takvo društvo, gdje vlada jedna misao i jedan cilj, postat ćeš sentimentalni zanešenjak.

Izvan društva samac čovjek nije ničim obvezan nikome, te ima pravo da živi, kako si samo zamisli. Ali u društvu, gdje neizbježno živi i na račun drugih, on mora radom plaćati vrijednost svoga izdržavanja.

Osnovno načelo udruživanja jeste, da je ženski svijet u svojim organizacijama i u radu potpuno odijeljen od muškoga. To vrijedi kako za omladinu tako i za odrasle. Zajedničke mogu biti samo rijetke izvanredne svečanosti i manifestacije, ali i to samo po danu i u odijeljenim skupinama. To je potrebno, da se rad može usredotočiti u stalnom smjeru, te da se uistinu râd râdi rädi râdâ, a ne da svojim radom privuče simpatiju koje osobe drugog spola; odijeljenost rada potrebna je i zato, da jedni i drugi mogu samostalno razviti svu svoju individualnost. Kako mladići tako upravo i djevojke po svojoj naravi nakloni su da budu sami u svojim udruženjima, pa i treba da budu sami. Znademo, da u dječaka dolazi doba, kad ne će da budu u društvu s djevojkama. Nekako prezirno gleda na slabu djevojčicu. A i djevojci bude neugodno u društvu dječaka. Djevojku odbija divljaštvo dječaka i njihova bezobzirnost, pa s nekim nezadovoljstvom pomišlja na derana... Naposljetku: dečki su dečki, a djevojke su djevojke, pa bili oni u bilo kojem društvu. Kad su sastanci, predavanja zajednička, izvrgne se sve i nehotice u koketeriju, a predavanja i slično se tek na oko sluša. Sav rad gubi mnogo na ozbiljnosti. Zajednički se rad i zabava traže samo radi lične zabave, a sve je drugo pusta izlika. Zajednički život u organizaciji, ako nije zlim, a ono dobrim plodom nije nikad urodio.

Prva potreba za opstanak jednoga društva jest njegova moralnost. Društvo od čestitih a manje obrazovanih ljudi može opstojati, ali ne može ono, koje bi se sastavilo od obrazovanih nepoštenih ljudi. Druga potreba svakoga društva treba da je lična dobrota pojedinih članova istoga društva. Jedino među dobrima je lako dobar biti, postati i ostati. U toj narodnoj poslovici velika je pedagoška istina. Kad bi cijelo naše društvo bilo dobro, i svako bi dijete u njem bilo dobro. Ono ne bi ništa ni čulo ni vidjelo, što je zlo, pa bi i ono samo slijedilo primjer svoga društva. Među dobrim, čestitim i obrazovanim ljudima pedagogija je jednostavna i svakom jasna stvar. Načela pedagogije žive u njima. Kako oni rade, misle i osjećaju, tako će da rade, misle i osjećaju i mladi među njima. Tko to ne će, taj mora. Nikakva dakle nije teškoća među dobrima dobar biti, ali je majstorija među zlima dobar ostati.

Grčki mudrac Sokrat sastao je jednom nekog svog učenika upravo u času, kad se ovaj dijelio od lošeg društva. Opaživši svog učitelja htjede mladić pobjeći. No Sokrat mu se brzo približi i ljubezno mu reče: »Prijatelju, nije sramota otići iz zloga društva. Sramota je samo biti u takvome društvu.«

Da pak društva uzgojnu svoju svrhu (pobjeda dobra nad zlom) mogu postići, moraju i ona sama da se udružuju u društva, koja će se zajednički oboriti za dobro, a protiv zla.

Radeći za društvo moramo dobro paziti, da ne zaboravimo sami na sebe. Zato čim opaziš, da te društveni rad i zabave tako vežu, da zapuštaš svoj duhovni život, a zanemaruješ i materijalno blagostanje svoje, odnosno svoje obitelji, odmah se povuci, radi manje i umjerenije i budi uvjeren, da će društvo lijepo, a možda i bolje napredovati i bez tvog prekomjernog rada.

Cilj društvenoga uzgoja mora biti taj, da ljudi uvide, da im treba biti u neprestanom kontaktu s ostalima. Zato treba mladež upozoriti, da ne traže društvo, samo dok su mladi i poletni, i da ne zalaze u društva samo radi zabave i razonođenja. Svojim savjetom moramo predusresti osudu mladih ljudi, koji, čim se ožene, sasvim napuštaju društvene organizacije i povlače se. Oni doduše ne će moći toliko raditi za društvo i neprestano biti s njim, ali će mnogo doprinijeti održanju ostalih članova u ustrajnosti rada svojim pogdjekojim prisustvovanjem. Svojom ozbiljnošću i dobrom voljom za daljnju saradnju podići će duh članova, koji hoće a mogu raditi i više žrtava doprinijeti za dobro društva.

Život društveni, kao i sam program rada društva, mora biti konačno u skladu s naukom svete Crkve. Tako zvana — neutralna društva — prema tome gube mnogo na svojoj vrijednosti, jer ona ne vode računa o vjerskom osjećanju pojedinaca i jer govore, da vjera spada u Crkvu, a ne u javni život. Kao da svako udruženje kao takvo nije dužno odati čast Tvorcu naravnog poretka, koji od ljudi, društvenih bića traži, da se ujedinjuju i zajedničkim silama potpomažući se međusobno nastoje, da se usavrše vjerski, ćudoredno, umno socijalno i tjelesno.

DJEČJE VJEŽBE SA ZAVRŠNE SVEČANOSTI ŠKOLE „KATARINA ZRINJSKA“ U POŽEGI

Domaćinska i školska izložba u Požegi

Naši će se čitatelji sjećati, kako smo dosad ističući rad pojedinih uzornih škola, osobito domaćinskih, i donoseći slike s njihovih završnih izložaba, svake godine posvetili posebnu pažnju i uspjesima požeških škola, koje vode tamošnje časne sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskoga Te su škole, u kojima plemenit odgoj dobivaju kćeri iz Požege, požeškoga kraja i udaljenijih mjesta lijepe naše domovine, ponos grada Požege. Tu su djevojačke osnovne škole, viša djevojačka i domaćička škola, a uz njih vode redovnice i internat za djevojčice izvan grada. Koncem svake školske godine priređuju te škole svoje izložbe, koje su pravi kulturni događaj za Požegu, te cijelo požeško građanstvo svojim posjetom pokazuje veliko zanimanje i zahvalnost dobrim i neumornim redovnicama, koje odgajaju najbolje kćeri hrvatskom narodu. I ovogodišnje izložbe, s kojih donosimo evo nekoliko slika, pokazale su iznova divan uspjeh, što su ga tijekom prošle godine postigle škole požeških milosrdnica, te i ovom prilikom upozorujemo na te škole roditelje, koji brigu brinu, kome da povjere odgoj svojih kćeri.

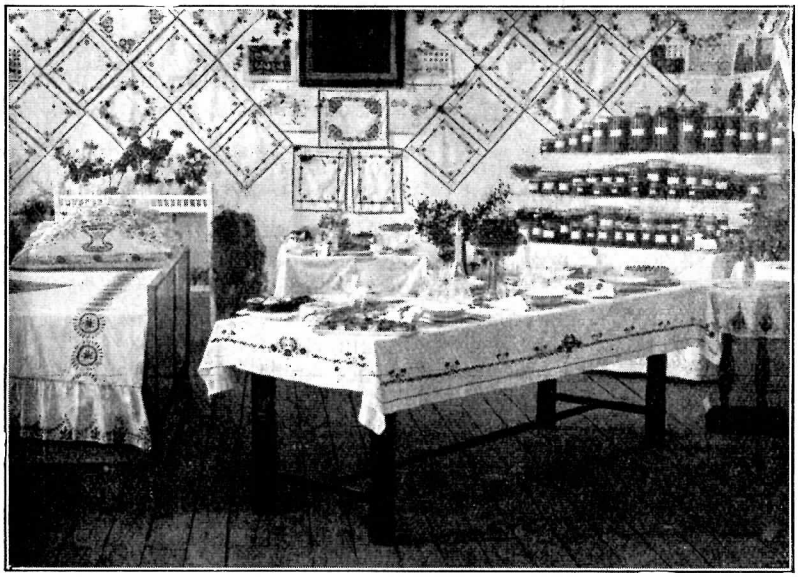

Gore:
UČENICE GOSPODARSKE DOMAĆINSKE ŠKOLE SA SVOJIM NASTAVNICAMA I PREDSJEDNIKOM ISPITA SIMONOVIĆEM U SLAV. POŽEGI 27. VI. 1931.

Lijevo:
IZLOŽBA GOSPODARSKO-DOMAĆINSKE ŠKOLE U SLAV. POŽEGI 27. i 28. VI. 1931.

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR - PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.)

»Ivane, još ne znaš, Anica je otkazala.«

Kola su odmicala, gospodarica se okrenula i bistro pogledala slugu.

»Kako, mama?« izgovori iza kratke šutnje.

»Plače i kaže, da je svima na putu i da zato ide. Pače i ti da je ne pogledaš, otkad sam ti to napomenula.«

Ivan ništa ne odgovori. Prigne se naprijed i potegne.

»Vidiš, upravo zato sam došla po toj vrućini ovamo, da govorim s tobom. Ne misli, da te tko sili. Ali, kad si se tako otimao za njom prije, tko bi mislio, da si luda. Ako je Mijo isto radio — no — to je Mijo, kojega svi poznajemo. A i za kolibu se ne drži ničesa. Za taj i veći novac, za koji je bila tebi na prodaju, prodat će je on još danas. Ali Anice ne progoni, nje ne dam.«

Ivan je vukao kola za Mokarkom. Svaka rečenica ga je zaboljela i za svakom je zinuo. Ipak nije bilo riječi iz njegovih usta. Glasno je hripao, da je dostizao gospodaricu, koja se usprkos vrućini čudnovato žurila. Kad je mama izrekla posljednju riječ, grunulo je iz njega:

»Od vraga, ne protiv Anice, nego protiv mene ste se svi zakleli, čitavo selo, čitava župa i još vi povrh. Dobro, neka samo ide, ja idem također, ako hoćete, ne ću niti užine počekati.«

Mokarka se ustavila za visokom raži i prividno se ogledala. Ustavio se Ivan, ruke su stiskale rudu, da su se vidjele tvrde mišice napete kao struna ispod zavrnutih rukava, prsi su se hropteći dizale pod razgaljenom košuljom.

»Ali, dragi moj,« gotovo je uzdahnula Mokarka. »Nema većega siromaha dandanas, nego je gospodar. Što smo stavili na te, i za jednu samo riječ, koja ti ne godi, takav odgovor.«

»Kakav odgovor?«

Ivan je bio već sav uzrujan i ljut.

»U Ameriku ću poći i Anica sa mnom!«

»Anica?« Što će ti, kad ne mariš za nju!«

»Mama, lijepo vas molim — — —«

Mokarka ga prekine.

»Ništa, mene ništa ne moli, nju pitaj. Ili će ti se ona ponuditi? Dogovorite se pametno ovako ili onako. Samo da je tomu konac. Svjetovala sam pametno, samo svjetovala, a nijesam silila Ako pak mislite, da će vam pečene ptice letjeti na sto, poći dakako — samo u Ameriku.«

Mokarka se okrene i ode stazom, da Ivan nije mogao s kolima za njom.

Naveče se Ivan izvukao iz štale i uzeo sa sobom svjetiljku. Tiho je pošao u dvorište, preskočio plot u vrtu i uputio se na brežuljak k Mokarovoj kolibi. Zasun je zacvilio, vrata su zaškripala, kad ih je otvorio. Za sobom je zatvorio, užgao svjetiljku i počeo razgledavati. Dosta puta je bio već u kolibi, ipak nikada nije mislio na to, da bi je kada kupovao. Zato je gledao i nije vidio. Te večeri pak je išao od kuta do kuta, opipavao dovratnike, kod prozora je iskušao nožem, da li je drvo tisovo ili nije. Petom je udarao po podu, išao je pod strehu i također tamo načeo grede i krov s nožem, da se uvjeri, nema li drvotoča u drvu. Isto tako nije zaboravio podruma i staje.

Sve je osvijetlio, sve je opipao. Zatim je ugasio svjetiljku i sio na korito pred staju, kamo je bila dovedena voda iz studenca.

»Kuća je bolja, nego što sam mislio. Mokar to dobro zna. I kraj je naokolo plodan i za šumu sposoban. Ne će prodati jeftino, vjetrogonja.«

Zatim je brojio novac i na prste pribrajao k svoti dotekle kamate.

»Ne će biti dosta. A miraz? Nešto će već dati Anici.«

Ivan nasloni glavu na dlan, za leđima mu je curila voda u korito, u travi su pjevali cvrčci i tuitamo se utrnula krijesnica.

Dosta dugo je tako sjedio.

Nato se zaputio kući. Prije nego je preskočio plot, još jednom se okrenuo za brežuljkom. Bijeli zid ga pozdravio i namignuo mu:

»Dođi, Ivane, i dovedi je sa sobom!«

Iz dvorišta je ugledao u kući svijetlo.

»Nije Mokarka, Anica je. Reći ću joj i pitat ću je.«

Postavio je svjetiljku na tlo i otišao pod rasvijetljen prozor. Dignuo se na prste i pogledao unutra. Anica je izbirala leću. Ivan nije promišljao. Išao je do vrata i pritisnuo na kvaku. Nije bilo još zatvoreno. Srce mu se uznemirilo. Koliko je tisuća puta već pritisnuo tu kvaku! Nije niti slušao, da su vrata plazila po tlu, jer su bila stara i istrošena godinama. Večeras je to točno čuo i klizanje po tlu je bilo za nj tako mučno glasno, da je zapeo s jednom nogom na pragu i nije se ufao postaviti je u predvorje.

»Svi će se probuditi i sramota će biti za mene i za nju. — Kako je samo posebna večeras — i žalosna je — ta vidio sam je, kako podupire glavu. — Neka se dogodi što mu drago . . .«

Potegnuo je za sobom nogu s praga, zakoračio dvaput i u tamno predvorje je sinulo svijetlo iz kuće.

»Dobro veče!«

Anica je ustreptjela i uskliknula, ipak je hitro pritisnula ruku na usta, da je zaustavila glas.

»Kako sam te se prestrašila! Što se dogodilo? Kod blaga štogod? Da zovnem koga?«

»Ništa se nije dogodilo i ne zovi nikoga; k tebi sam došao, kad sam te vidio, da si sama i da ti je dosadno.«

»Zar nije bilo zatvoreno?«

»Nije bilo, hvala Bogu.«

Ivan se nasmijao. Anica je očima prigovorila: »Ivane, ti, ti!«

»Pogodi, gdje sam bio sada?«

»Ne znam. Vi momci imate posebne puteve noću!«

Anica se nasmijala i pogledala ga preko leće, koju je dalje izbirala.

»Uistinu, bio je posebni put. Razgledavao sam Mokarovu kolibu.«

»Noću?«

»Danju ne dospijem i ne ću.«

»Zar si kupac za nju?«

»Kupac, ako pođeš sa mnom gore na brežuljak.«

Ivan je tako naglo izgovorio, da ga je jedva razumjela. Nato je sio k njoj, uhvatio je za ruku i zaustavio joj drobne prste, koji su lovili bob i pljevu i lučili ih od leće.

»Zar ne, da ćeš poći? Anice, ja te tako volim, ne znaš, kako.«

Aničina ruka se sva sakrila u žuljavoj Ivanovoj i drhtala je kao uhvaćena ptičica.

»Ivane, što ću ti ja, kad ništa nemam. Ne kupuj radi mene kolibe. Priženit ćeš se na imanje, kad imaš novaca.«

»Ipak ni na dva imanja ne ću, ako ne ćeš ti na njih. Nikada, Anice.«

Anica ga je pogledala i srela s očima njegove oči, koje su gorjele u zanosnom ognju, da im je izmaknuo pogled. Ivan joj položi ruku oko pasa

»Nemoj, ako tko dođe. Lijepo te molim, idi!«

Anica je ustala. Ivan je pak ostao sjedjeti, ruke su mu se spustile, gledao je za njom, a ona je stajala uz vrata svoje sobice i igrala se s vrpcom na pregači. Ništa nije izgovorio. Činilo mu se, da je strašno umoran i da se latio posla, kojega ne će svladati. Rukama se upro o sto i pomalo se dignuo.

»Laku noć! Pravo imaš, ništa ne ću kupovati. U Ameriku ću poći!«

»Počekaj,« šapćući je molila Anica i izgubila se u sobici.

»Na, Ivane, i nemoj ići u Ameriku!« U svaki džep kaputa, koji je imao preko ramena, stavila je kolačić.

Ivan je uhvatio njezine ruke.

»Laku noć! Pođi — ta volim te!«

Anica mu izmakne ruke i ode sa svjetiljkom. Ivan se okrene na pragu i nije se upravo ništa obazro, kad su glasno zaškripala vrata od veže, koja je zatvarao. Tako je bilo, da bi se bio sa svakim potukao od samoga veselja.

VIII.

Kad je drugo jutro došla gospodarica u kuhinju, Anica je pjevala veselu pjesmu.

»Jučer žalost, danas veselje. Oj, djeco!«

Mokarka je miješala sa žličicom kavu i gledala Anicu, koja je usred pjesme umuknula. Mokarkine oči su joj govorile: »Ne ćeš mi ništa zatajiti. Sve znam, dijete moje!«

»Mama, žalost čovjeku dojadi.«

Anica se nije odvratila od gospodarice kao jučer, kad je skrivala suze. Naslonila se uz ognjište i nogom udarala takt pjesme, koje nije dovršila.

Mama je kušala par puta kavu.

»Da li te je pitao?«

Anica je prekinula takt i objesila oči.

»Ja sam mu jučer samo istinu kazala. Što bih okolišala. Potanko sam znala, da te voli i da ste rođeni jedno za drugo. Ali Ivan se nije ufao i nije znao, kako bi. Vidiš, Anice, tako je pošten mladić. Moj muž me je godinu dana ljubio, a nije me pitao. A oba smo znali, kako je.«

»Za nas se ništa ne zna; Ivan će još promisliti!«

»Ne će; predobro ga poznam.«

»Kad budem imala tako malen miraz, jedva za prćiju.«

»Što miraz! Miraz će se smotati —«

»I premlada sam, ne žuri mi se.«

S IZLOŽBE DJEVOJAČKE OSNOVNE ŠKOLE „KATARINA ZRINJSKA" U POŽEGI

»Ne žuri! Ta nitko ne govori: ‚Odmah sutra!' Potpuno je pravo, da se kod nas naučiš gospodarstvu.«

Anica se nije protivila gospodarici.

Za nju i za Ivana je počelo vrijeme, koje je bilo samo neka nepretrgana čežnja, sama radost i sunce.

Ivan je kupio Anici srdašce na zlatnom lančicu, Anica mu je vratila skupom uštednjom kupljeni prsten. Ivan je trošio pače za njenu odjeću i uživao slatku nasladu, kad ju je nosila. Kad je imao što novaca, dao je novčarku Anici:

»Zatvori u škrinju. U staji nije ništa sigurno.«

Ako je Anica išla s gospodaricom u grad, dao joj je uložnu knjižicu, da uloži, što je prištedio.

Kada se dogodilo, da su bili nekoliko časaka sami kod posla, razgovarali su se i gospodarili, kao da bi već bili na brežuljku. Pače ju je u kolibu vodio jedne nedjelje popodne, da su zajedno sve razgledali i odredili, što će stajati tu, što će se čuvati tamo. Ivan je nabavio dasaka i sakrio ih za sjenik, gdje su čekale dane, da dođe po njih stolar i da se lati posla. (Nastavit će se.)

U PREDVEČERJE

NAPISALA ZDENKA JUŠIĆ-SEUNIK

Sunce zalazi. Promatram taj zalaz i naslađujem se njegovom ljepotom. Koliko se već puta ponavljao isti prizor pred mojim očima, da me je ostavio ravnodušnom ili da mu uopće nisam ni obraćala pažnje! Ali danas je u meni neko svečano raspoloženje. Požudno udišem svježi uzduh divnog predvečerja, koji je tako blag, tako ugodan. Gledam od sunca zarumenjene oblake, lake kao pjena, što jure horizontom, i gotovo bih pružila ruke za njima kao prokšeno dijete za dalekom igračkom. Miris cvijeća iz bašte draška mi nosnice. U trenutku zaželim da se okitim njime, da napunim njime cijelu sobu, da ga bude na meni, i oko mene, mnogo mnogo

On je razumio moju želju i dotaknuvši se svojim toplim usnama mojih obraza, pošao je u baštu da mi ga nabere. Moje ga oči čeznutljivo prate, a on uzvraća moj pogled i smije se, smije se zvonko i sretno. Zadnja sunčana zraka obasja mu visoku snažnu pojavu i lijepo lice, vedro i obijesno. Igra se u gustim tamnim uvojcima njegove kose, koju obično rascupavaju moji nemirni prsti i cjelivaju bezbrojno puta moje usne.

U ruci mu sjevne nož, da odreže onaj bijeli i ljubičasti jorgovan, koji tako opojno miriše u punoj ljepoti svoga cvata i koji ja želim. Ali uto mu doviknem, neka to ne učini, trčim niz stepenice u baštu k njemu.

Časak me ne shvaća i čudi se mojoj molbi, koja je naglo obuhvatila svo moje biće. Molbi, da ne dira i da ne uništava jedan život. Da ga ostavi, neka ga živi do kraja. Govori mi, da je moj zahtjev besmislen, jer će i onako dosegnuvši svoju kulminaciju već vrlo brzo uvenuti. Pa zašto onda da ne izdahne nježnu svoju dušu na mojim grudima?!

On imade pravo. Sve je ovdje na zemlji radi naše koristi i radosti. Čovječja ruka njeguje i odgaja, ali i razara i ubija. No ja hoću da ovo cvijeće živi. Ja mogu i sama sići u baštu i udahnuti punim grudima njegov opojni miris. Svakoga jutra, svake večeri, da upravo svakoga časa u danu. Dakako ne više dugo, jer sva moja nježna ljubav ne može izmijeniti prirodni zakon pod kojim će brzo klonuti sve ove sitne bijele i ljubičaste glavice i usnuti dugi, vječni san.

Nešto bolnog šulja se u moju dušu kod tih misli. Neka tamna sjena prevlači se njome, dosada vedrom i svijetlom. Da, sve, što je lijepo vrlo lijepo, ne traje dugo.

Privijam se uz njega, kao što se privija slabašna stabljika uz moćno deblo, koje će je zaštititi. Njegove me ruke čvrsto stegnuše, a ja se i ne mičem u tom zagrljaju. Tiha sam i sretna. Htjela bih da zaustavim tok vremena, koje hrli naprijed bez obzira na moje čeznje, pa da ovo lijepo predvečerje traje dugo, dugo.

Njegove su oči modre kao nebo nad nama, a sjajne, kao da u njima još trepti ona sunčana zraka od prije. Davno je već utonula i suton je sve gušći. Ali moje sunce je njegova prisutnost, ljubav naša.

Krasno miriše jorgovan. Moguće i zato, jer mu je smrt blizu. Jedna luda želja rađa mi se u srcu prepunom čuvstava: htjela bih, da i moja, da i naša smrt bude tako lijepa. Prije nego što ohladi žar naših milovanja i uspori se kucaj naših srdaca...

Sitne luči javljaju se visoko gore, da rasvijetle vasionu. Koliko su drhtaja mladih srdaca, one već vidjele! I svjetlucaju uvijek tako mirno i veselo...

Gle, kuda je nestala ta moja želja, da je sad, čas kasnije ne osjećam više?... Ne mislim više na svršetak. Bilo je to prolazno, kao oluja u ljetu, a iza koje još ljepše zasja sunce. Nešto razumljivo i snažno javlja mi se u duši, a to je molitva iz moga bića, vruća, čeznutljiva, kako samo može biti. I pretvara se u krik, u jedan jedini divlji krik zdrave mladosti, što u mojoj maštи poprima oblik orijaške hridine, kojoj ništa ne može nauditi. Osjećam život, kako mi struji iz srca kroz sve žile i mišiće, a na usnama mi u posmjehu klija zanosni uzdah.

A jorgovan tako divno miriše. Možda zato, što mu je smrt tako blizu...

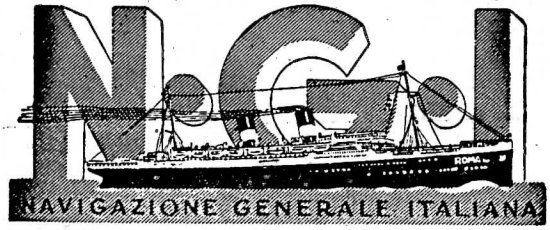

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:
Genova-Sjeverna Amerika: M|S „Augustus" 31. jula, S|S „Roma" 21. augusta — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio" 14. augusta, S|S „Giulio Cesare" 8. septembra. — **Genova-Srednja Amerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo" 14. jula, M|S„ Virgilio" 11. augusta. M|S„Orazio" 8. septembra. — **Genova-Australija:** M|S „Romolo" 8. augusta. M|S „Viminale" 1. oktobra. — Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.

N. G. I. zastupa: **Društvo „SITMAR".** Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: **Društvo „SAN MARCO".** Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik** i obratno. Dnevna pruga **Fiume-Ancona.** Četrnaestdnevna pruga **Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi - Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave obljetnice SV. ANTUNA: N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

Svadba rumunjske princeze

U rumunjskom kraljevskom dvorcu u Sinaji obavljeno je 26. srpnja vjenčanje rumunjske princeze Ileane i nadvojvode Antuna Habsburškog. Princeza Ileana najmlađa je kći pokojnog rumunjskog kralja Ferdinanda i kraljice Marije a sestra jugoslovenske kraljice Marije, rumunjskog sadašnjeg kralja Karola II., grčke kraljice Elizabete i rumunjskoga princa Nikole. Nadvojvoda Antun Habsburški jest jedan od desetero djece nadvojvode Leopolda Salvatora. Mladoženja ima trideset godina, a nevjesta dvadeset i dvije. Svečanostima vjenčanja prisustvovali su svi članovi rumunjske vladarske porodice i brojni članovi habsburške porodice. Budući da je princeza mladenka pravoslavne vjere, a mladoženja katoličke, podijelio je patrijarh Cristea, vrhovni poglavar rumunjske pravoslavne crkve, mladen-

PRINCEZA ILEANA,
sestra Nj. V. jugoslavenske kraljice

cima blagoslov, a vjenčanje je obavio katolički nadbiskup Cizar, za kojega češke novine pišu, da je češkoga porijekla i da se njegov otac, koji se doselio iz Češke, zvao Císař. Nadbiskup je mladencima održao ganutljiv govor, kod kojega se mnogi nazočni, među njima i kraljica majka, nisu mogli uzdržati od suza. Iza samog vjenčanja bio je vrlo dirljiv prizor, kada je kraljica majka pošla prema mladenki raširenih ruku, da je zagrli, a princeza Ileana se u taj čas bacila na koljena pred majku sva u suzama. Mladenci su dobili mnoštvo krasnih vjenčanih darova od sviju vladara prijateljskih država i od samog rumunjskog naroda, u kojem je princeza Ileana, osobito među omladinom, bila vrlo popularna. Ovom je ženidbom habsburška porodica došla u rodbinsku vezu s rumunjskom granom dinastije Hohenzollern. Nakon vjenčanja ostali su mladenci neko vrijeme u Rumunjskoj, a onda su se aeroplanom, kojim upravlja sam nadvojvoda, odvezli u Madžarsku i Njemačku.

POČETAK PRVE SV. MISE
mladomisnika Kazimira Vučaka u Kraljevcu na Sutli

Mladomisnička svečanost u Kraljevcu na Sutli

U nedjelju 12. srpnja slavio je Kraljevac na Sutli veliko slavlje, jer je toga dana domaći sin Kazimir Vučak prikazao Bogu prvu svoju nekrvnu žrtvu. Kako je to rijetka zgoda za ovaj kraj, skupila se na svečanost sva sila naroda iz bliza i daleka. Mužari su pucali, a dvije glazbe ulijevale svojom pjesmom posebno raspoloženje. U 10 sati krenula je lijepa povorka ususret mladomisniku, koji je dolazio iz rodnog sela Drače sa svojim roditeljima, rođacima i brojnim sumještanima, pa se s njime zajedno povratila u mjesto. Oltar na kojemu je mladomisnik služio prvu sv. Misu bio je namješten pod otvorenim nebom u voćnjaku veleč. župnika. Pod sv. Misom govorio je preč. dr Trbuha iz Zagreba, a na koncu je mladomisnik podijelio svima prisutnima svoj prvi blagoslov. Poslije podne bio je svečani blagoslov. Mladomisnik je zahvalio svima prisutnima, napose Vinagorčanima, koji su u velikom broju iz tako udaljenog mjesta došli da uzveličaju radosno slavlje mjesta Kraljevac.

SVEĆENSTVO I MLADOMISNIK KAZIMIR VUČAK
prigodom njegove mladomisničke svečanosti

SLAVLJE U KREŠ

Ove se godine navršava 500. godišnjica polaganja temeljnog kamena katedrale sv. Jakovu u Šibeniku, tog remekdjela građevne umjetnosti, ponos Krešimirova grada i hrvatskog naroda. Preuzv. g. dr Jeronim Mileta, šibenski biskup, uzeo je ovu lijepu prigodu, da u sijelu svoje biskupije pod kupolom sv. Jakova održi dijecezanski euharistijski kongres, kojemu su prisustvovali ne samo vjernici cijele šibenske i zadarske biskupije, već i mnogobrojni drugi iz ostalih dalmatinskih biskupija, a bilo je gosti i iz Zagreba i drugih naših hrvatskih krajeva. Računa se, da je bilo najmanje 30.000 učesnika, a Euharistijske su svečanosti započele u subotu. Ponoćku je odslužio preuzv. g. dr Mileta. Sve su crkve bile dupkom pune pobožnih vjernika. U nedjelju prije svečanosti pontifikala preuzv. g. dr J. M. Carevića, dubrovačkog biskupa, bilo je javno zborovanje.

BISKUP DR NJARADI,
govori kod blagoslova zvona

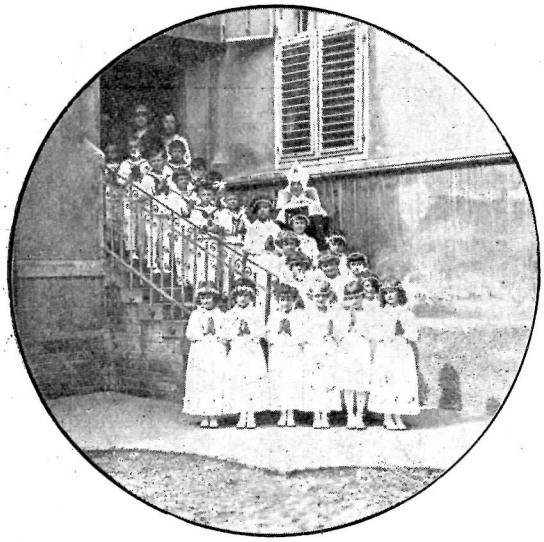

BLAGOSLOV NOVIH ZVONA U KRIŽEVCIMA

Dne 12. VII. ove godine postavljene su u toranj župne crkve sv. Ane u Križevcima tri nova zvona uz veličanstveno slavlje ovoga starodrevnog hrvatskog grada. Mudrom organizacijom i neumornim radom »Zvonovske Zadruge u Križevcima« dobila je križevačka župa ova zvona u vrlo kratko vrijeme. Zvona je uvela u grad sve-

U krugu lijevo:
DJECA U ZAGREBAČKOM SAMOSTANU ČASNIH SESTARA
prigodom prve pričesti

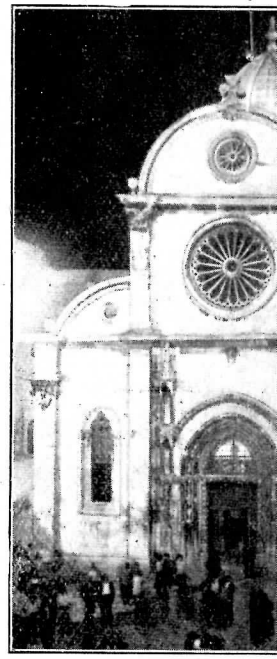

STOLNA CRKVA U ŠIBE
u noći prigodom

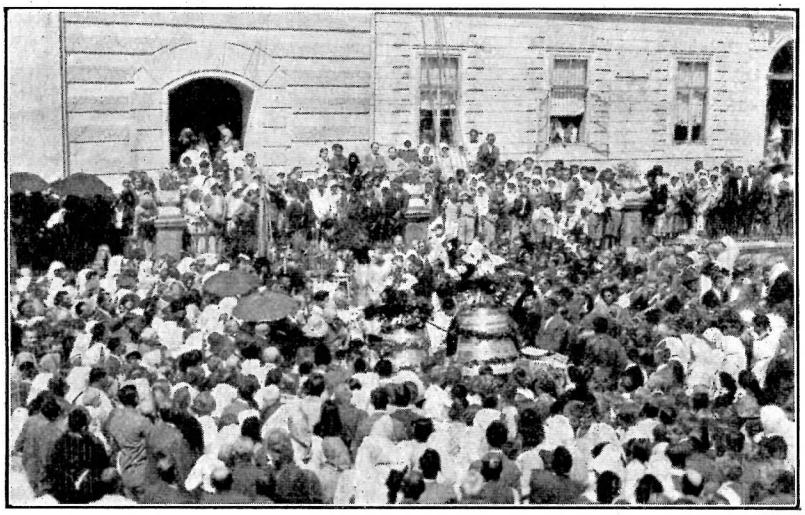

NAROD PRED ŽUPNOM CRKVOM U KRIŽEVCIMA
prigodom blagoslova novih zvona

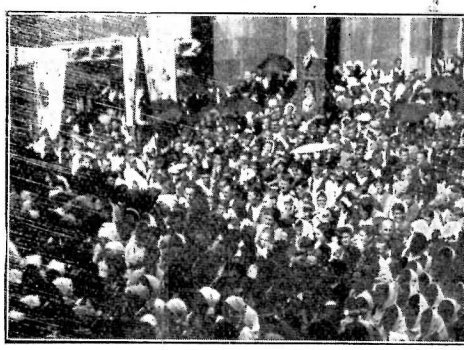

NAROD KOD STOLNE CRKVE PRIC
Sve slike iz Šibeni

ŠIMIROVU GRADU

Vrhunac Euharistijskih svečanosti bila je popodne velika teoforična procesija, u kojoj je uzelo učešća oko 15.000 vjernika, a najmanje dvostruko je pravilo špalir po ulicama. Procesio je vodio preuzv. g. dr Carević, koji još sa svojom asistencijom nije bio izašao iz crkve sv. Jakova a već se prvi redovi vraćali u crkvu. Takvoga slavlja Šibenik nije još nikada vidio.

Treći dan proslave pontificirao je preuzv. g. dr Mileta, a naveče je držao zaključni govor i »Tebe Boga hvalimo« preuzv. g. dr Carević, čime je ta izvanredno uspjela svečanost bila zaključena.

Tih je dana bila etnografska izložba u muzeju, kulturno-umjetnička u biskupovoj palači te misijske u franjevaca kod sv. Lovre i u biskupskom sjemeništu. Bili su također sastanci katoličke omladine i religiozna predavanja. O. dr B. Sokol.

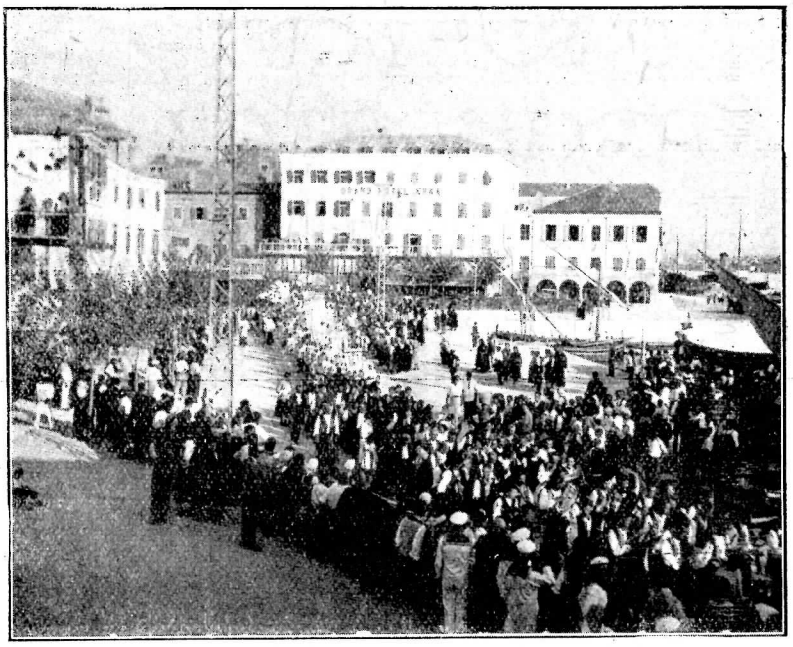

PROCESIJA NA OBALI
prigodom šibenskoga slavlja

čana povorka svim poratnim banderijem i gradskom glazbom na čelu. Kumovalo im je sedam kumova, a blagoslovio ih je uz dirljivu propovijed križevački vladika preuzv. g. Dr. Dionizije Njaradi. Nova će zvona bez sumnje također pridonijeti, da euharistijske svečanosti, koje će se držati u Križevcima 14. do 16. kolovoza ove godine, što veličanstvenije uspiju. Za taj euharistijski kongres, koji će se tih dana držati u Križevcima, vlada već sada veliko zanimanje.

U krugu desno:
GOVORNIK VLADO KULIĆ
govori na zborovanju prigodom slavlja u Šibeniku

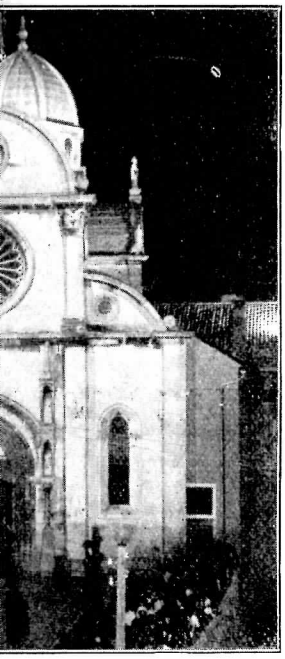

BENIKU RASVIJETLENA
om svećanih dana

RIGODOM SVEČANOSTI U ŠIBENIKU
benika Foto H. Bulat

MNOŠTVO NARODA ZA VRIJEME PROPOVIJEDI NA TRGU
prigodom šibenskih svečanosti

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

Putopis iz Palestine – Napisao Dr Josip Andrić (Nastavak)

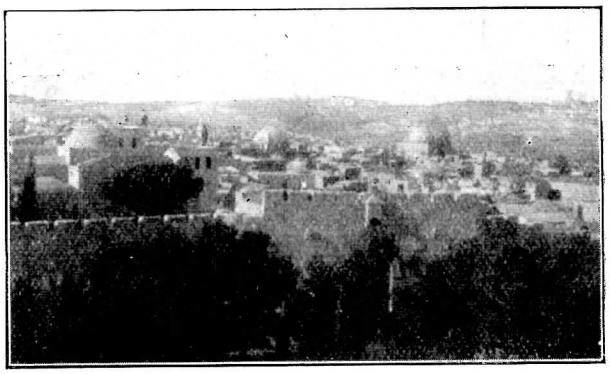

JERUSALEM SA STRANE SIONSKIH VRATA

Nema grada na svijetu, koji bi imao tako divan položaj, kao što ga ima Jerusalem. Najljepše ga vidiš s Maslinske gore s istoka ili s gore Skop sa sjevera: leži pred tobom opasan svud unaokolo zidinama i stisnuvši u te zidine krov do krova, kupolu do kupole, te ti se čini, da između tog mnoštva zgrada, što se natisnuše kao u klupko, ni nema prolaza, nema ulicâ. Grad se čaroban kao u kakvoj viziji razastro na uzvisini, koja je sa sviju strana od prirode zaštićena S istoka, zapada i juga okružiše ga u luku doline Cedron i Hinon, a sa sviju strana podigoše se unaokolo bregovi kao obrambene utvrde, koje zakrčuju slobodan pristup gradu: s istoka Maslinska gora, sa sjevera Skop, sa zapada betlehemsko gorje i gorje Tekoa, a s juga brdo zla savjeta (Džebel Abu-Tor). Svi osvajači Jerusalema, koji je u tri trisuće godina svog opstanka dvadesetak puta bio osvajan i rušen te iznova oslobađan i građen, morali su doći sa sjeverne strane, s koje mu je najlakši pristup. Babilonci, Sirci, Makedonci, Rimljani, Perzijanci, Saraceni, Križari, Arapi, Turci i drugi osvajali su s toga brda grad, koji je svojom ulogom u povijesti svijeta, iako nikad nije imao pretežne političke moći, dao čovječanstvu više nego li ijedan drugi grad, što je ikada postojao.

Zidine, kojima je opasan stari Jerusalem i izvan kojih se moderni Jerusalem širi sve više u novim predgrađima, obuhvataju tri brežuljka, na kojima je položen grad: Moriju, Sion i Golgotu. U židovsko i Kristovo doba obuhvatale su zidine jerusalemske samo Sion i Moriju, jer je Golgota bila brdo sramote, pa kad su Židovi radi razvoja grada i bili prisiljeni proširiti grad, zaobilazili su Golgotu ostavljajući je u kutu izvan zidina. Kad danas vidimo Golgotu, na kojoj je hram Božjega groba, gotovo u središtu grada,

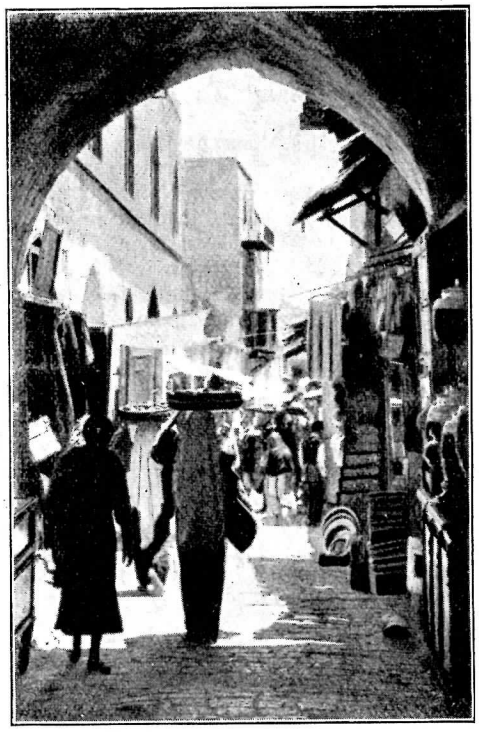

DAVIDOVA ULICA U JERUSALEMU

ne možemo sebi pravo ni zamisliti, kakav je bio izgled Jerusalema, dok je Golgota bila izvan grada. Između brda Morije, na kojem se dizao hram Židovski, te brda Siona i Golgote bile su u staro doba uvale, iako po svoj prilici ne velike. Danas su te uvale iščezle zatrpane hiljadugodišnjim naslagama zemlje i ruševina.

Današnje jerusalemske zidine nisu starije od 400 godina. Podigli su ih ili zapravo obnovili Turci pod sultanom Sulejmanom II. (1537. do 1541.). Od starih zidina iz doba Salamunova ima jedva još koji trag: vidljiv je samo u najdonjem sloju t. zv. zida plača, gdje Židovi svakoga petka uveče iza zalaza sunca nariču Jeremijinim tužaljkama za starom slavom i propašću židovskoga

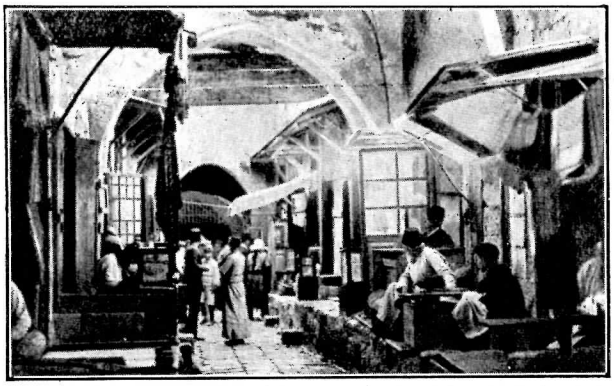

ZLATARSKA ULICA U JERUSALEMU

OKO JERUSALEMSKIH ZIDINA KOD HERODOVIH VRATA

naroda. Baš na tome mjestu, gdje su zidine, koje opkoljuju područje nekadanjega hrama židovskoga, visoke kojih tridesetak do četrdesetak metara, vide se četiri jasna sloja iz raznih doba

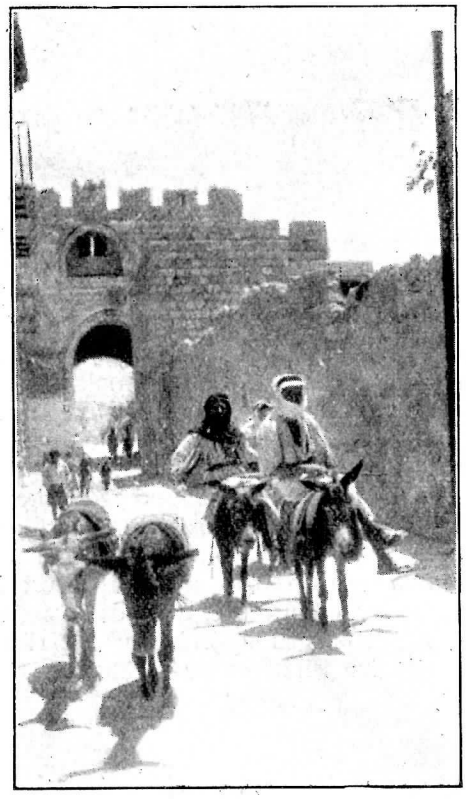

UNUTAR ZIDINA KOD STJEPANOVIH VRATA

gradnje jerusalemskih zidina: Salamunov, rimski, križarski i turski sloj jedan nad drugim.

Unaokolo jerusalemskih zidina poredalo se 40 kula i 7 gradskih vrata: na zapadu Jafanska Vrata, na sjeverozapadu Nova Vrata, na sjeveru Damaška Vrata i Herodova Vrata, na istoku Stjepanova ili Marijina Vrata, na jugu Mogrebinska i Sionska Vrata. Najznačajnija su Damaška i Jafanska Vrata: kod njih je najvećma razvijen karakteristični istočnjački život i promet. Nova Vrata spajaju predgrađe Jerusalema s gradom, a Stjepanova sa dolinom Jozafat. S istočne strane bila su još jedna vrata, t. zv. Zlatna Vrata, koja su sada zazidana, jer je o njima prošireno neko proroštvo, da će kroz njih ući pobjednik, koji će učiniti kraj muhamedanskoj vlasti u Jerusalemu, pa se toga naravno Arapi boje. Kroz ta je vrata Krist ušao kod svog svečanog ulaza u Jerusalem, kojega spomen slavimo na Cvjetnicu

Uđi, kroz kojagod vrata hoćeš, u Jerusalem, pa brzo dospijevaš u cijeli labirint uskih, krivudastih, bučnih, prljavih i često nadsvođenih ulička, u kojima ćeš se teško snaći. Mnoštvo prodavača razne robe poredalo je svoje male istočnjačke dućančiće jedan do drugoga, pred svakim sjedi arapski trgovac i čeka mušterije. Zanimivo je, da su pojedine grane trgovine zauzele po čitave ulice: takva je na primjer zlatarska ulica, u kojoj su same zlatarske radnje, pa kuharska ulica, u kojoj su još iz križarskoga doba razne prodavaone hrane, neke vrste istočnjačkih restauracija, zatim ulica bazara, gdje se prodaje raznovrsna roba, itd. Zapah, što se po tim uličicama širi, čini prolaz kroz njih neugodnim, odvratnim. A ipak su te uličice vrlo žive. Evropljani se tu miješaju u prolazu s Arapima, beduinima, Židovima, bulama, djecom i natovarenim mulama ili devama. Gurajući se kroz taj metež i promatrajući sliku tog patriarhalnog života dolaziš do uvjerenja, da je tu Jerusalem ostao isto onakav, kakav je bio i u Kristovo doba prije 19 stoljeća. I kolikogod ti je sva ta prljavština kao kulturnom čovjeku odvratna, ipak budi sve to u tebi sve veće zanimanje, što se češće amo svraćaš. Ista takva lica u isto takvim nošnjama i u isto takvom istočnjačkom metežu sretao je po jerusalemskim ulicama i Krist. Njegovi apostoli bili su tako obučeni i vršili su u takvoj sredini svoje prvo apostolsko djelovanje. Eno onakvi mjenjači, kao što ih viđamo gdje uz svoje stolčiće sjede po tim prometnim jerusalemskim ulicama, sjedili su nekoć u predvorju židovskoga hrama, odakle ih je Krist istjerao, te oni evo po ovim ulicama punih 19 stoljeća nastavljaju jednako onako svoj žigosani lihvarski posao. A tamo eno kroz jedna vrata vidiš u nekoj prostoriji gdje okreću mlinski kamen, na koji se u Jerusalemu i danas melje kao i prije dvije ili tri tisuće godina.

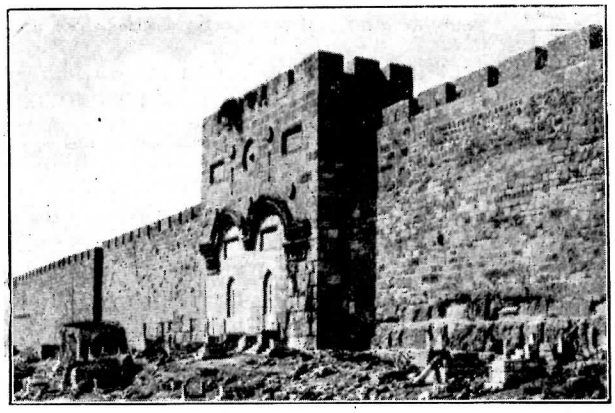

ZAZIDANA ZLATNA VRATA

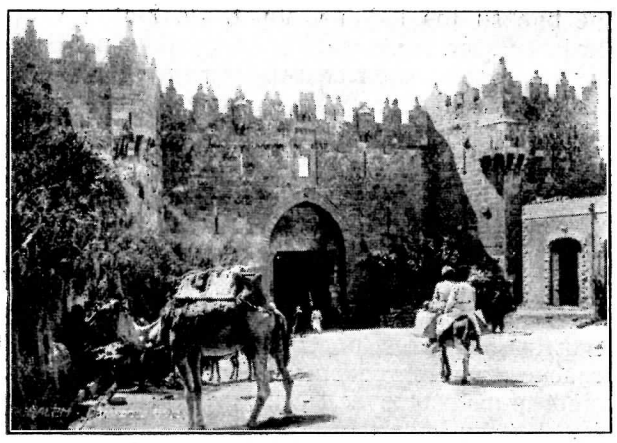

DAMAŠČANSKA VRATA JERUSALEMA

Sve te to u duhu prenosi u doba Kristovo, te zaboravljaš i na prljavštinu i smrad, što te okružuje, pa ti počinje sve to bivati nekako privlačivo, milo. Jerusalem, koji si izvana vidio u divnom njegovu položaju i veličanstvenoj arhitekturi cjeline, otkriva ti se tu u suštoj nutrini svojoj, nepatvorenoj i neuljepšanoj, te se i sam nekako osjećaš kao bačen u vir davnih stoljeća, koja još i danas nepromijenjeno struji kroz ove ulice i koja su odavle preobrazila cijeli svijet, a da ovdje tom preobraženju nisu ostavila ni traga.

NAŠ NAJSTARIJI HODOČASNIK NA DEVI
kraj deve tehnički voda puta g. Gros

Jerusalem je i danas po većini svojih stanovnika židovski grad, jer od 85 tisuća stanovnika ima 60.000 Židova. Katolika ima samo oko pet tisuća. Ostalo su muslimanski Arapi i pripadnici nesjedinjenih kršćanskih vjeroispovijesti.

Židovi imadu unutar jerusalemskih zidina svoju posebnu židovsku četvrt, u kojoj se diže velika sinagoga. U toj sinagogi obavljaju svoje vjerske pobožnosti, jer nekadanjem svom židovskom hramu na kojega su mjestu podignute dvije mošeje, ne smiju ni blizu. Židovska se četvrt stisla na jugoistočnom dijelu grada prislonivši se s jugozapada uz područje nekadanjeg jerusalemskoga hrama. Inače se u novije doba Židovi mnogo naseljuju u predgrađu Jerusalema, koje je posve moderno građeno, te će s vremenom stari Jerusalem sav biti opkoljen novim gradom, u kojem Židovi nastoje svu jerusalemsku trgovinu privući u svoje ruke. S obzirom na nemogućnost, da se trgovina u onom primitivnom stanju, kakva je unutar gradskih zidina, i u današnje doba još dugo održi, to će Židovima sigurno i uspjeti. Oni provode jasan plan, da ulažući ogromni kapital u Palestinu, osvajanjem trgovine, industrije i razvijanjem općega gospo-

ŽIDOVSKI MJENJAČ NOVCA

darstva dođu do glavnog utjecaja i vlasti u domovini praotaca svojih, na koju im je nakon svjetskog rata i priznato pravo.

Zapadno od židovske četvrti nalazi se armenska četvrt Jerusalema. Tu je i crkva na mjestu mučeničke smrti apostola sv. Jakova, prvog biskupa jerusalemskoga.

Sjeverni dio Jerusalema od židovske četvrti zauzeli su Arapi. U tu arapsku četvrt vode sa sjevera Damaška i Herodova Vrata, a s istoka Stjepanova Vrata. Kroz arapsku četvrt ide od nekadanje tvrđe Antonije, u kojoj je sada vojna škola, Via Dolorosa t. j. križni put, kojim je Krist nosio iza Pilatove osude križ na Golgotu.

(Nastavit će se.)

JAFANSKA VRATA JERUSALEMA

Anica pere za svoje lutke.

Mala je Anica dobra majka svojim lutkama. Ona se brine da njihova odjeća bude uvijek uzorno čista. Jedamput u sedmici je veliko pranje. Naravno da ona za to uzimlje samo Schichtov Radion. Ona je već kod svoje mamice opazila, da rublje oprano Schichtovim Radionom postaje kao snijeg bijelo, a k tome se pere brzo i lako, jer

SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
I ČUVA RUBLJE
ZAJAMČENO BEZ KLORA

MAJKA I DIJETE

ZDRAVA MAJKA — ZDRAVO DIJETE.

Zdravo, jako dijete donijeti na svijet, moći ga hraniti najboljim mlijekom, materinjim mlijekom — želja je svake buduće majke. U načinu života, a dijelom također i prehrane mora se ona podložiti mnogim ogračavanjima u vrijeme očekivanja, ako hoće, da joj se želja ispuni.

Kako je, što se toga tiče, s upotrebom često vrlo obljubljenih, tako zvanih otrovnih užitaka kao kave, čaja, alkohola i nikotina? Prepirke različitih mišljenja, koliko je su ti užici škodljivi za majku, mlijeko i dijete, kolebaju još uvijek ovamo i onamo, i mogu se o tom čuti najrazličitije čudnovate pripovijesti. A dokazano je samo ovo: svim tim užicima zajedničko je djelovanje, koje uzbuđuje živčani sustav.

K a v a sama po sebi nema ni kakve hranjivosti, samo u njoj sadržani kofein djeluje podražujući živce i srce. Ako se uzme u obzir, da su nova istraživanja dokazala, da se poslije uživanja kave jedan postotak kofeina nađe opet u materinjem mlijeku, onda treba svakoj budućoj majci dobro savjetovati, da se što više kloni pića, koji sadrže u sebi kofeina. Mlade bi majke morale mjesto toga radije prijeći na uživanje kave bez nikotina. Ženama, koje se ne mogu ni u trudnoći ostaviti uživanja kave, neka bude za umirenje kazano, da kava, koja nije jaka, s mnogo mlijeka i u umjerenim količinama ne može prekomjerno škoditi.

Mnogo manje se dakako pazi na uživanje č a j a u trudnoći, kojega je utjecaj na živčani sustav slabiji, ali ipak može samo koristiti, ako mlada majka izbjegava i čaj.

Uživanje a l k o h o l a u trudnoći moralo bi se potpuno zabraniti. Liječnička znanost je već davno utvrdila, da prekomjerno ili trajno umjereno uživanje alkoholnih pića djeluje nepovoljno na potomstvo. Tko je naučan na laka alkoholna pića, mogao bi doduše u to vrijeme uzeti svoju čašu lakog piva, ali je bolje, da se toga odrekne. U svakom slučaju se treba jačih alkoholnih pića, kao što su teška njemačka, francuska ili naša vina, punč, sve vrsti rakije, bile slatke ili ne, najstrože kloniti.

P u š e n j e ž e n a je u posljednje vrijeme postalo dnevnom pojavom. O tom može misliti što tko hoće. Ali je ipak to sigurno, da neumjereno pušenje nepovoljno djeluje na buduću majku. Pušačica prema tomu dobro čini, ako u doba očekivanja djeteta suspreže, koliko više može, tu svoju strast.

O upotrebi svih tih obljubljenih otrovnih užitaka za vrijeme trudnoće vrijedi stara riječ: »Mnogo škodi mnogo, malo škodi malo, s a m o n i š t a n e š k o d i n i š t a! Dr R. K.

K U Ć A N S T V O

Crvljive trešnje. Trešnje nijesu svake godine jednako crvljive; jedne manje, druge više. Obično se u trešnji nalazi po jedan crv. Ti su crvi ličinke jedne male mušice, koja izlijeće u svibnju i lipnju, kad trešnje počinju zarađivati. Ženka tog lepirića zaleže na plodu uz stapku po jedno jaje. Iz jajeta izmili crvić, koji se odmah zarije u meso trešnje. U njoj se hrani i presvlači, a poslije napusti svoj dom. Spusti se na zemlju i tu se zakukulji te prezimi. Na proljeće izađe iz zemlje kao potpuna mušica, te opet nastaje parenje, leženje i t. d. Isti proces kao i prošle godine.

Da se riješimo tog gada moramo čistiti trešnjeva stabla. Zemljište oko trešanja treba prekopati svake jeseni i napustiti koke da pokupe te kukuljice. Nekoji još štrcaju trešnjeva stabla dvaput godišnje olovnim arsenatom ili čim drugim za prskanje voćaka. Jednoč, čim se pojave mušice, zatim 10—12 dana kasnije.

U svakoj zemlji nema tih mušica, ali one ne napadaju ni svaku vrstu trešanja. Ako je zima oštra i suha, većinom bez snijega, onda će na proljeće biti malo crvljivih trešanja, jer se ličinke u zemlji smrznu i poginu.

Kako se poznaje cikorija u kavi? Cikorija je mnogo jeftinija od kave. Zato mnogi trgovci miješaju prodavajući samljevenu kavu i cikoriju s tom kavom. Dakako da će domaćice na to ljute, i to s pravom. A kako da dokažu trgovcu, da im je u kavu podmetnuo i cikorije? To se da lako ustanoviti ovako: U čašu vode uspi malo te kupljene samljevene kave, koliko možeš zahvatiti sa dva prsta. Ako u njoj doista ima cikorije, ona će brzo padati na dno čaše, jer cikorija naglo upija vodu. Naprotiv, ako pada polagano, znak je, da je kava čista bez cikorije.

Jedno važno pomagalo za oglašivače jest vrlo jednostavno i praktično sastavljen novi oglasni katalog, koji je baš izašao u nakladi najstarijeg domaćeg oglasnog zavoda Interreklam d. d. u Zagrebu, Masarykova ul. 28. — Ovaj katalog omogućuje svakome oglašivaču, da bez kalkuliranja ustanovi uvrstbinu oglasa u svim jugoslavenskim novinama po originalnoj tarifi istih te da se orijentira glede načina izlaženja, jezika i prostornih prilika svakoga lista. Radi njegove pouzdanosti katalog oglasnog zavoda Interreklam d. d. trebao bi da leži na radnom stolu svih privrednika, koji ga na zahtjev dobivaju posve besplatno.

Z D R A V L J E

Može li se duhan osloboditi nikotina? Čini se, da se u nastojanju oduzeti duhanu umjetnim putem njegovu sastojinu nikotin, nije još mnogo uspjelo. To su pokazala kemijska ispitivanja na prepariranom i nepreparanom duhanu svih vrsta. U najboljim slučajevima je nađeno, da je množina nikotina bila smaniena na polovicu. Ako se uzme u obzir, da se u izvoznom duhanu sadržaj na nikotinu jako mijenja od vrste do vrste, pa tako nalazimo duhana, koji i od naravi imadu manje nikotina, negoli jedan jaki i preparirani duhan, nije se mnogo pomoglo zdravlju strastvenih pušaća. Uspije li konačno duhan sasvim denikotizirati, pitanje je, da li će takav duhan ostati u vrijednosti i da li će ga ljudi htjeti pušiti. A. J.

Uspješna sredstva za dug život. Liječnik dr Koll piše: »Mi ćemo dugo živjeti, ako se budemo liječili toplinom, mirom i umjerenim ustezanjem od jela i pića. Tako rade životinje pa ne trebaju posebnih ljekarija. Često možemo bolest spriječiti u zametku, ako odmah legnemo i ako jedemo što manje. Ne treba dakle čekati, dok se razgori cijela kuća, ako se može vatra ugasiti u zametku. Ako dobro pazimo na početak bolesti i ako joj se odmah odupremo svim dopuštenim sredstvima, to će se sigurno umanjiti broj patnika. Ali većina ljudi traži liječničku pomoć tek onda, kad se bolest već raširila; neki dapače tada, kad je već duša na jeziku. Dakako da je onda teško naći lijeka.«

Knobalium. Već od pradavnih vremena poznat je češnjak kao hrana i kao lijek. Svi su stari narodi poznavali njegovu ljekovitost. Julije Cezar prigodom sjajne gozbe davao je svojim gostima češnjaka radi lakše probave. I Plinije znade, da je češnjak ljekovit. Međutim su prošla cijela stoljeća, da se na to zaboravilo. Tek prije dvadesetak godina počeše liječnici preporučivati i opet prijesan češnjak radi njegove ljekovitosti. Mnogima je poznato, da su stanovnici Galicije, usprkos veoma slabih sanitarnih odnošaja, ipak vrlo zdravi. To se pripisuje velikoj potrošnji češnjaka, koji tamo puno troše u prijesnom stanju. Češnjak dobro djeluje na krv, osvježuje je i pomlađuje. Osim toga uživanje češnjaka sprječava sklerozu iliti ovapnjenje arterija. Mi znademo, da ga mnogi ne vole radi njegova teka i mirisa, pa da se i takvima omogući uživanje češnjaka načiniše preparat pod imenom »Knobalium«. Ti su bonboni vrlo ugodni tim više, što iza kako smo ih progutali — ne osjećamo naknadno nikakav miris ni tek. Uz to su vrlo jeftini, pa ne zadiru duboko u džep. Tako vele liječnici.

Jabučni vitamini. Vitamini kao i ostali minerali, koji se nalaze u jabukama, izvrsno nadopunjuju manjkavu hranu brašna i krumpira. Oni, koji dnevno jedu jabuke, ne trebaju se bojati malokrvnosti i bljedobolje, jer u jabukama ima puno fosfora i arsena. Umni radnici, čim osjete ummor, neka pojedu koju crvenu jabuku i odmah će osjetiti njeno osvježenje. Tko osjeća uloge u nogama, taj neka jede puno jabuka, jer jabučni vitamini uklanjaju ili barem ublažuju bol. Pa i proti nekim drugim bolestima preporuča se što veće uživanje jabuka. Svakako prijesne jabuke djeluju bolje od mnogih pilula i prašak. Tko može, taj neka što više jede jabuke skupa s kožom, jer se u koži nalaze kiseline, koje povoljno djeluju na izgradnju kose i zubi. Tako pišu mnogi liječnici.

Kako ćemo produžiti život. Engleski liječnik dr Veber držao je o tom predavanje u Londonu. On veli: 1. Sve tjelesne organe moramo dnevno jačati tjelovježbom kretajući se na svježem zraku. 2. Svako tjelesno uživanje, pa i isto jelo i piće moramo uživati umjereno. 3. Na domu mora biti uvijek čist i svjež zrak. Radi toga preporuča, da se zadržajemo vani na zraku doklegod je to moguće. 4. Treba rano lijegati, ali i rano ustajati. Za dnevno spavanje dosta je 6 do 7, a najviše 8 sati. 5. Dnevno pranje i kupanje potrebno je za svježe uzdržavanje našeg tijela, odnosno kože. 6. Duševne sposobnosti moramo jačati primjerenom zabavom.

Ivan Sitarić.

K U H I N J A

SLADOLED.

Sladoled se obično radi u posebnim aparatima, koji se mogu kupiti u trgovinama suđa. U malim količinama može se sladoled raditi i bez aparata. Potrebna je posuda, koja se može dobro zatvoriti. Može biti obična puding forma ili boca sa poklopcem na šaraf, u koju se metne masa za sladoled ili krema. Potreban je još veći lonac ili kabao, koji mora biti dosta visok. U lonac se ulije hladne vode, 5 do 6 šaka sitnoga leda i ¼ kg soli. To se sve dobro izmiješa i u to metne posuda sa masom za sladoled, a oko posude do polovice nasipa se opet komadiće leda i soli. Tada se posuda uhvati za vrat i počne neprestano i brzo tresti i vrtjeti. Za nekoliko minuta promijeni masa boju i počne se smrzavati na stranama posude. Tada treba posudu otvoriti i kuhačom ostrugati led, pomiješati ga sa ostalom masom, zatvoriti poklopac i dalje tresti. To treba ponoviti 3 do 4 puta i nakon ¼ sata je sladoled gotov. Do uporabe treba sladoled ostaviti u ledu i soli, a onda se pomoću kuhače istrese. Ovaj način priređivanja sladoleda à la minute uvijek uspije, ako se ne štedi sol (¾ kg).

Sladoled od lješnjaka. Miješa se 5 žutanjaka s 15 dkg šećera, malo vanilije i ½ l mlijeka. To se tuče na vatri dok dobro zakipi, a onda se doda 10 dkg ribanih lješnjaka. Zatim se izvadi iz vatre i tuče neprestano, dok se na pol ohladi. Onda se metne u posudu i na gore opisani način postupa, dok se sledi.

Od limuna. Kuha se ½ kg šećera u 13 dl vode, pjena se obira i doda sitno rezana kora od 1 limune Kad se šećer ohladi, doda se sok od 5 do 6 limuna i pusti da se sledi.

Od malina. Maline se zgnječe i istiskaju kroz ubrus. Na 7 dl soka uzme se 28 dkg šećera i pusti da se šećer u soku otopi. Tome se doda sok od 4 limune, izmiješa i pusti sleditи. I. M.

K I N O

KAKO SE JEDE U HOLLYWOODU?

Amerika nije nikada imala glas kao zemlja, u kojoj se dobro i rado kuha. Filmske zvijezde, koje su preko dana zaposlene još su manje uživale glas dobrih kućanica i kuharica. Većina filmskih zvijezda imala je običaj, da se hrane samo na brzu ruku u automatskim restaurantima i bufettima. Glasovita restauracija filmskih zvijezda »Henry« bila je prva, koja je filmske zvijezde bar donekle priučavala na redovte i poštene ručke i večere. Ta je restauracija to mogla sprovesti tim prije, jer se usadila baš u sredinu filmskih atelijera. Mjesto da filmski glumci traže svakodnevnu obskrbu u možda ponešto udaljenim automatskim bufettima, polagano su se priučili na odulje sjedenje u toj restauraciji. Tako se za vrijeme ručka ondje moglo naći na okupu Bustera Keatona, Normu Shearer, Joan Crawford, Ramona Novarra, John Gilberta i još cio niz drugih prominentnih.

Međutim kad je Metro-Goldwyn-Mayer angažirao veliki broj evropskih glumaca za svoju neenglesku produkciju, počela se slika pomalo mijenjati. Evropejci bili su naučeni na mnogo kompaktniju koštu, pa im hrana u restauraciji »Henry« nije prijala. Julia Serda, koja je igrala u njemačkoj verziji »Olimpije« i »Proces Mary Dugan« bila je prva, koja je počela kuhati kod kuće. Za njom su se povodile i ostale evropske glumice, te su na svoje ručke i večere počele pozivati svoje američke kolege. Dobra domaća hrana počela se svidati američkim filmskim starovima i kao preko noći mnoge od njih obratile su se nesamo u dobre domaćice već i u sávršene kuharice, koje su u najkraće vrijeme znale sastaviti specijalna jela, a osim toga postale i umjetnice u serviranju stolova. Tako danas imamo u Hollywoodu sjajne domaćice u Normi Shearer i Joan Crawford, koje samo kuhaju. Norma Shearer postala je specijalistkinja u priređivanju svakovrsne salate, a isto tako i Joan Crawford. Po njima priređene salate nose njihova imena. Od muških starova istakao se kao besprikorni priredjivač sandwicha mladi Robert Montgomery. Sandwichi po njemu priređeni postali su u Hollywoodu naročiti specijalitet.

Na taj način Hollywood napreduje nesamo u filmskom, već i u kulinarskom pogledu, što opet veseli sve došljake iz Evrope, koji se napokon mogu i u Hollywoodu po domaću po šteno najesti...

Š A H

ŠAHOVSKA OLIMPIJADA U PRAGU.

Od 11. do 26. srpnja ove godine održavala se u Pragu velika šahovska olimpijada najveća priredba te vrsti u posljednje vrijeme. Tu olimpijadu je priredila međunarodna šahovska organizacija, nazvana FIDE, a na njoj je sudjelovalo devetnaest različitih država, među kojima je odlično mjesto zauzimala naša država. Natjecanja su se vršila u podzemnoj dvorani velike praške palače »Novák« uz golemo učešće publike, koja je s velikim zanimanjem pratila svaki potez velikih svjetskih majstora »kraljevske igre«. Pokroviteljstvo nad priredbom preuzeo je sam predsjednik češkoslovačke republike T. G. Masaryk, pa to dokazuje, kako je šah smatran vrijednom, kulturnom igrom. Ta olimpijada je održana u Pragu upravo prigodom dvadesetipetgodišnjeg jubileja udruženja češkoslovačkih šahista.

Svoje reprezentacije na olimpijadu poslalo je ovih devetnaest država: Jugoslavija, Čehoslovačka, Amerika, Engleska, Danska, Francuska, Holandija, Italija, Litva, Letonija, Madžarska, Njemačka, Norveška, Poljska, Austrija, Rumunjska, Španjolska, Švedska i Švicarska. Pozvane su bile, ali se nisu odazvale reprezentacije Belgije, Estonske i Finske. Jugoslaviju su zastupali dr Vidmar, Kostić, dr Astaloš, Pirc i Fönig. Ova olimpijada je pokazala, kako slavenski narodi daju najviše šahovskih talenata. Prvakom je iz svih natjecanja ponovno izišao dr Aleksandar Aljehin, Rus, koji sada radi političkih prilika živi u emigraciji te igra u francuskoj reprezentaciji. Treći među prvacima je Poljak dr Tartakower, a kao veliki majstori su priznati još Poljak Rubinstein, Česi S. Flohr i K. Opočenský i Slovenac dr Vidmar, ljubljanski sveučilišni profesor. Česi su se osobito istakli i u igri i u organizaciji priredbe.

Cijelo šahovsko natjecanje, koje je na toj praškoj olimpijadi trajalo [illegible] je tim da je [illegible] skoj reprezentaciji, i Letonac Mattison, koji je tri puta pobijedio, ali te su pobjede bili porazi svjetskih majstora: Aljehina, Rubinsteina i Vidmara.

Uz ta glavna natjecanja bilo je i drugih manjih natjecanja. Tako je bilo i natjecanje za prvenstvo dama, gdje su se natjecale Čehoslovačka, Austrija, Engleska, Švedska i Njemačka. Pobijedila je Češkinja Vjera Menčikova sa 8 bodova u tri partije.

Osobitu senzaciju je pobudio slijepi engleski igrač Gross. On igra na posebno konstruiranoj ploči, na kojoj su crna polja nešto podignuta, a figure su tako građene, da ih može opipom raspoznavati. Poteze njegova partnera diktira mu posebni tumač, a onda on hladno izražaje, ali drhtavih ruku kombinira i povlači svoje poteze.

Praška je šahovska olimpijada izazvala veliko zanimanje po cijelome svijetu. Sva je štampa s napetošću pratila i donosila rezultate pojedinih igara i pojedinih dana, a konačni rezultat pobudio je opću senzaciju i radost među šahistima slavenskih naroda.

S P O R T

SVJETSKO PRVENSTVO U TENISU.

Jedan francuski športski list tvrdi, da u cijelom svijetu ima 16 milijuna tenis-igrača, a od tih da su 2 milijuna u samoj Engleskoj. Tenis, koji se zove i bijeli šport, doista i zaslužuje, da od godine do godine stječe sve više pristaša i prijatelja, jer elegantnost i finoća te športske igre veoma odskače u vrijednosti prema drugim športskim igrama, koje su često grube, opore, rabijatne. I mi smo u našem listu, iako možemo športu da posvetimo pažnju samo u manjoj mjeri, uvijek isticali tenis iznad drugih športskih igara. Ne podcjenjujemo nipošto na pr. značenje nogometa, bilježimo katkad markantnije pojave i te športske igre, ali kako naš list ima vrlo velik broj pretplatnika m[illegible] tu ženskim s[illegible]tom, ke. Dosad se još nikad u takvoj odlučnoj borbi za svjetsko prvenstvo u tenisu nisu sukobili Francuzi i Englezi. Pobijedili su Francuzi. To je već peta njihova pobjeda za redom. Do sada se borbe za svjetsko prvenstvo u tenisu vode 26 godina (od g. 1900., ali za svjetskog rata nije ih bilo), a pobjedu je odnijela 10 puta Amerika, 6 puta Australija, 5 puta Engleska i 5 puta Francuska. Radi zanimivosti evo pregleda o dosadašnjim pobjedama za svjetsko prvenstvo u tenisu:

1900. Amerika pobjeđuje Englesku 3:0
1902. Amerika pobjeđuje Englesku 3:2
1903. Engleska pobjeđuje Ameriku 4:1
1904. Engleska pobjeđuje Belgiju 5:0
1905. Engleska pobjeđuje Ameriku 5:0
1906. Engleska pobjeđuje Ameriku 5:0
1907. Australija pobjeđ. Englesku 3:2
1908. Australija pobjeđ. Ameriku 3:2

CILLY AUSSEN IZ NJEMAČKE
svjetska prvakinja u tenisu

1909. Australija pobjeđ. Ameriku 5:0
1911. Australija pobjeđ. Ameriku 5:0
1912. Engleska pobjeđ. Australiju 3:2
1913. Amerika pobjeđuje Englesku 3:2
1914. Australija pobjeđ. Ameriku 3:2
1919. Australija pobjeđ. Englesku 4:[illegible]
1920. Amerika pobjeđ. Australiju [illegible]
1921. Amerika pobjeđuje Jap[illegible]
1922. Amerika pobjeđ. Aust[illegible]
1923. Amerika pobjeđ. A[illegible]
[illegible] Amerika pobjeđ

SVEGA POMALO

Novi avijatički rekord. Američki piloti Polando i Boardman postavili su nedavno novi rekord u letenju bez stajanja na pruzi New-York—Carigrad.

Bolest Tome Edisona. Slavni učenjak i izumitelj teško je obolio i nalazi se u West Orangeu. Liječnici neprestano bdiju nad njegovim zdravljem i kažu, da je bolest vrlo teška. Edison boluje na nekom otrovanju krvi, ali srce još uvijek stavlja snažan otpor tom otrovanju.

Motociklom na južni pol. Norveški polarni istraživač Truggve Gran došao je na fantastičnu misao, kako da dođe na južni pol. Gran, koji je inače izvrstan planinar i koji je bio već u mnogim polarnim ekspedicijama, želi pokušati da s motociklom dođe na južni pol. On se nada, da će u tom uspjeti, jer je u vožnji, na glečerima stekao osobitu vještinu.

Žene kao advokati. Otkad je ženama dano pravo, da mogu vršiti i advokatsko zvanje, našlo je to zvanje kod žena velik odaziv. U Čehoslovačkoj ima danas sedam samostalnih žena advokata i trideset advokatskih koncipientica. Žene advokati bave se svim advokatskim poslovima, a njihova klijentela nijesu samo žene, kako bi se isprva mislilo. Ima ih dobrih stručnjaka u finansijskim pitanjima.

Nove gramofonske ploče, koje se ne mogu razbiti. Trajanje gramofonske ploče bilo je dosada vrlo ograničeno ne toliko radi njih samih, nego radi nepažnje ljudi, koji nijesu znali postupati s pločama. I najmanji zarez, najmanja grebotina bila je često konac najljepše i najskuplje ploče. Pokušavalo se već često puta naći zgodniju masu za ploče i donekle se uspijevalo. Tako su nedavno pronađene prozirne ploče od celofana, koje se dadu i savijati, ali se opazilo, da se na njima ne mogu reproducirati finije stvari, a financijski efekat nije bio gotovo nikakav, premda se i za tim išlo. Sada međutim nastaje i u tom pogledu promjena i nova senzacija u industriji gramofonskih ploča izumom tako zvanih metalofon-ploča. Te ploče se prave od kovine i mogu vrlo dugo trajati. Izdrže čak i udarac bata bez ikakve štete. Dalnja prednost tih ploča je u tom, što su izvanredno jeftine. U inozemstvu stoje po prilici Din 15.—. Zasada se na takvim pločama reproduciraju samo muzički šlageri i plesna glazba, a poslije će doći red i na ozbiljnu glazbu.

Umrla japanska prvakinja u lakoj atletici. U dobi od 27 godina umrla je nedavno od upale pluća japanska prvakinja u lakoj atletici, poznata po svemu svijetu Kinue Hitomi.

Utopio se sin generala Berenguera. Sedamnaestgodišnji sin generala Berenguera, nedavnog predsjednika španjolske vlade utopio se u moru u Biarritzu, kad je nastojao da spasi dvije djevojčice, koje su se utapljale. Njegovo tijelo još nije pronađeno.

Nesreca u borbi s bikovima. U Madridu je za vrijeme borbe s bikovima teško nastradao slavni toreador Cecilio Barral. Ima teške ozljede na nogama, a bijesna mu je životinja rogovima razbila i lubanju.

Noćna borba s tigrom. Putnici i posada njemačkog putničkog parobroda »Lahn« imali su teškoga posla, kad je za vrijeme noćne vožnje po Sredozemnomu moru razbio tigar, koga su u Singaporu ukrcali, kavez i počeo navaljivati na ljude. Najprije je napao na jednoga mornara, koji je imao stražu, a vika ovoga probudila je ostale. Naoružani časnici i mornari počeli su loviti zvijer po brodu. Jedan časnik je pucao na tigra iz revolvera, ali je promašio, a nato je tigar navalio na časnika i razderao mu ruku. Nakon teške borbe uspjelo je tigra svladati i ponovno ga zatvoriti u kavez.

Staklena sjenila na svjetiljkama čiste se najbolje benzinom. Sjenila, koja su na svjetiljkama, što vise o stropu, od staklenih perla, dadu se očistiti i sapunastom vodom. Ali treba ih zatim dobro isplahnuti u čistoj vodi. Staklene perle vremenom postanu mutne, pa je dobro da ih od vremena do vremena skidamo sa niti, na kojima su nanizane, da ih isperemo i opet nanižemo.

KNJIŽEVNOST

KNJIŽNICA OPĆEGA ZNANJA.

Dosada izlaze u nakladi Jeronimskoga Književnoga Društva ova izdanja: osam godišnjih knjiga za jeronimske članove, Knjižnica Dobrih Romana poprečno gotovo svaki mjesec po jedna knjiga, zatim neka posebna izdanja te pet jeronimskih časopisa. Iako je velik dio od svih tih izdanja posvećen i pouci kao i zabavi, ipak se osjetila potreba, da uz dosadašnja izdanja bude jednom posebnom granom jeronimskog izdavačkog djelovanja posvećena pažnja posebnoj pouci u pojedinim granama općeg ljudskog znanja. S tom je svrhom pokrenuta Knjižnica Općega Znanja (skraćeno: K-O-Zna), u kojoj će prve četiri knjige izaći koncem rujna s ostalim jeronimskim godišnjim izdanjima. U toj će seriji odsad izlaziti i almanah »Selo i grad«, koji dosad već tri godine izlazi. Knjižnicu Općega Znanja uređuje prof. Petar Grgec, te će ona uz Knjižnicu Dobrih Romana, koju uređuje dr Josip Andrić, biti neophodno potrebno štivo za svakog inteligenta i načitanijega čitatelja. Upozorujemo već sada sve naše čitatelje i čitateljice na ovu novu pučku znanstvenu seriju knjiga KO-ZNA u uvjerenju, da će naići na velik odziv među svima, koji su željni općega znanja.

Krunica svetih pet rana ili prevelikog milosrđa našega Gospodina Isusa Krista. Izdao rimokatolički župni ured u Mošarinu. Novi Sad 1931. Cijena Din 1.—. Ova mala knjižica, zgodna da se umetne u svaki molitvenik, želi upoznati vjernike s pobožnošću krunice svetih pet rana ili prevelikog milosrđa Gospodina Isusa Krista. Tu pobožnost je naučila časna sestra Marija Marta, Chambon god. 1868., kad joj se u vrućoj molitvi sam Spasitelj javio i naredio, da cijeli svijet poštuje Njegove svete rane. U knjižici je najprije spomenut postanak te krunice, zatim su navedene blagodati za one, koji je mole. Pomoću ove knjižice može svatko lako naučiti ovu pobožnost, a cijena od Din 1.— omogućuje i najsiromašnijima da je nabave. Mi je preporučamo. Nabavlja se kod Rim. žup. ureda u Možorinu (Dunavska banov.).

Š A L E

Pogodio. Učitelj: »Tko zna, zašto se misli, da je nekada pustinja Sahara bilo more?«

Josip: »Ja, gospodine učitelju!«

Učitelj: »Zašto, Josipe?«

Josip: »Jer Crnci i sada nose gaćice za kupanje!«

Uzalud. »Slušaj, Ivice«, veli majka, »umij se dobro, da budeš čist, jer ako bude poslije podne lijepo vrijeme, otići ćemo na šetnju.«

»Hvala lijepa«, veli neodgojeni Ivica, a ako bude ružno vrijeme i ne izađemo na šetnju, onda sam se uzalud umivao!«

Mudrac Ivo. Ivo je volio igrati ulogu mudraca. Jednom poslije sata skupio oko sebe gotovo cijeli razred pa postavljao drugovima pitanja:

»Zašto pseto pozdravlja ljude mahanjem repa?«

Djeca misle, ali ne mogu da nađu dobar odgovor.

Nato Ivo pobjedonosno:

»Zato, što pseto nema šešira!«

Nesporazumak. »Gledao sam po vašem mjestu, pa nema nijednog spomenika. Zar se u vas nije rodio nikakav velik čovjek.

»Ne, u nas se djeca uvijek malena rađaju!«

Lako će prepoznati. Neka stara gospođa se prviput vozila parobrodom. Kad je otišla na palubu, zaboravila je broj svoje kabine. Sva izvan sebe bježala je iz sobe u sobu. Sobar je upita:

»Zar ne znate, koji broj ima vaša kabina?«

»Ne! Ipak bih je lako odmah poznala, jer se kroz prozor vidi svjetiljka.«

U gostionici. U gostionici sjedne gospodin k objedu i zaveže ubrus oko vrata.

Nadkonobar pošalje k njemu pikola, neka ga obzirno upozori, da to ne ide. Pikolo se uljudno pokloni gostu i nedužno ga upita:

»Strići ili brijati, gospodine?«

Oprez. »..... moj sin je željeo željeznicu, ali sam mu darovao konja, jer tako često čitam o željezničkim nesrećama.«

Civilizacija. »Gospodine Meyer, čujem, da vi šaljete robu čak u unutrašnju Afriku. Da li je narod tamo već civilizovan?«

ZADRUŽNA PUĆKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmo-

uz najpovoljnije uvjete

M O D A

LJETNE SPORTSKE OPRAVE ZA GOLF I TENIS

»Ali, posve sigurno. Nemajte sumnje! Jedan je prošle godine pao tamo pod stečaj.«

Dvolično. Gospodin: »Mislite li, da mi ova dama pristaje?«

Ženidbeni posrednik: »Izvrsno — ona ima razuma za dvoje!«

Revanš. »Noćas sam sanjao, da sam ti prilijepio zaušnicu.«

»Nečuveno! Evo ti je odmah natrag.«

Iz škole. Trećeg dana, pošto je škola počela, dođe mali Ivica kući i reče ponosno:

»Danas sam bio najbolji u razredu!«

— »Tako? Što ste danas učili?«

»Ustajati, sjedati i izlaziti.«

Nježni supruzi. »Često se događa, Elza, da najveće budale dobiju najljepše žen.«

»Albert, nemoj mi tako laskati!«

Kratkovidnost. Gospođa Pužević je umrla. Gospodin Pužević ode u klesarsku radnju Cement & Co.:

»Htio bih uzeti jedan vrlo jeftini spomenik za svoju ženu.«

Cement & Co pokažu jedan spomenik:

»Ovdje je jedan vrlo lijep, vrlo jeftin spomenik, samo je na njem drugo ime.«

»O, ništa zato, moja žena je i onako bila kratkovidna.«

Ovdje odreži!

Odgonetački kupon 33. broja „Obitelji“ 1931.

ZAGONETKE

1. Geografska križaljka

Sastavio *Rudolf Gruden*, Karlovac

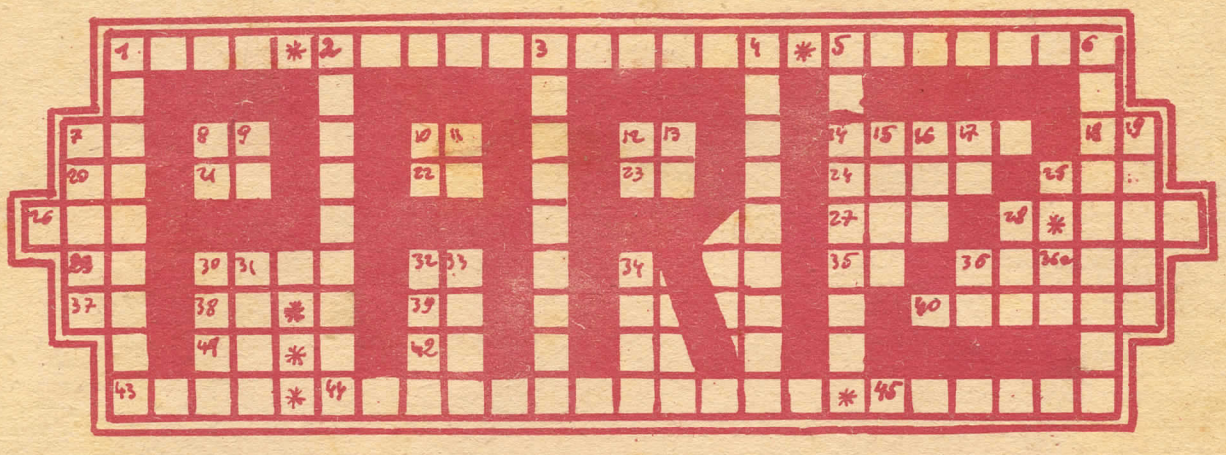

Okomito: 1. Glasovita gotska crkva u Parizu. 2. Pokrajina u Franc. (obr. a = v). 3. Dva otoka Malajskog arhipelaga. 4. Prije dvor franc. vladara u Parizu. 5. Glasoviti botanički vrt i dom (crkva) invalida s grobnicom Napoleona I. u Parizu. 8., 10., 12. i 6. okom. = državica u republici Mexiku. 7. Grad u Moravskoj banovini. 9. Rijeka u Švicarskoj (fon.). 11. Azijska rijeka (obr.). 13. i 32. vod. jezero u Aziji (obr.). 15. Azijska zemlja. 16. Naš otok (p = t). 19. Rijeka u Švicarskoj (fon.) i rijeka u Engleskoj. 28. Rt (str. obr.). 30. Rijeke u Italiji (padež obr.). 31. Rijeka u Jugoslaviji. 32. Zbirke umjetnina u Parizu (fon.). 33. Rijeka u Švicarskoj. 34. grad u saveznoj državi Baden u Njemačkoj. 36. i 36-a. Grad u Italiji (b = m).

Vodoravno: 1. Grad u Francuskoj (fon.). 2. Grad u okolici Pariza s prekrasnim dvorovima i vrtovima (fon.) i francuska bojna luka. 5. Grad na Siciliji (pad.). 7. Prva dva slova imena mjesta u dravskoj banovini. 8. Rijeka u Westfalu. 10. mjesto u Drinskoj banovini. 12. i 35. = dio Slavonije (ekav.). 14. Britska kolonija u Africi. 18. i 36. okom. Grad u Peru. 20. i 17. okom. = Azijsko visočje. 21. i 22. Grad u Štajerskoj (z = o). 23. i 26. Talijanski otok (i = e). 24. = 1 vodoravno (obr.). 25. Rijeka u Africi (obr.). 27. grad u Holandiji (fon.). 29. i 30. grad u Ukrajini. 36. Rijeka u Francuskoj. 37. i 38. Rijeka u Jugoslaviji. 39. Rijeka u Jugoslaviji (bez n). 40. Ostrvo na rijeci Seini u Parizu. 42. Naš manji otok (bez i). 43. Vulkan na Siciliji. 44. Glasovito groblje u Parizu. 45. Grad u okolici Pariza (ima glasovitu tvornicu porculana).

Odgonetke treba poslati na Uredništvo najkasnije do 1. rujna. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.

2. Posjetnica

Sastavio *Miroslav Majnarić*, Zorkovac

G. RADE ČALKIS

KNIN

Kakvu čast obnaša ovaj gospodin?

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama 1 boca Din 16·—